

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์*
DEVELOPING A PROGRAM TO STRENGTHEN INNOVATION LEADERSHIP
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SURIN

วารุณี กว้างขวาง¹, สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ²
Warunee Gwangkhwang¹, Suttipong Hoksuwan²
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Mahasarakham University, Thailand.^{1,2}
Email : 64010581054@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 2) เพื่อสร้าง พัฒนา และประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 355 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบ ด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านความ

กล้าหาญ ส่วนความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ความกล้าหาญ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างแรงจูงใจ และ การทำงานเป็นทีม ตามลำดับ 2) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสทรินทร์ ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) สื่อ 5) วิธีการพัฒนา 6) การประเมินผล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 Module ได้แก่ Module 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ Module 2 Module 2 ด้านการทำงานเป็นทีม Module 3 ด้านความกล้าหาญ Module 4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม Module 5 ด้านการสร้างแรงจูงใจ

คำสำคัญ : 1. โปรแกรม 2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 3. การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ABSTRACT

The present study aimed 1) to investigate the current situations, desirable situations and needs of innovative leadership of school administrators under the secondary educational service Area office Surin. 2) to construct and develop the program to strengthen innovative leadership of school administrators under the Secondary educational service Area Office Surin. The design of this study was mixed method which divided into 2 phases. Phase 1 was the study related to the current situations, desirable situations and needs of innovative leadership of School administrators under the Secondary educational Service Area Office Surin. There was 355 sample consisted of school administrators and teachers. The instrument used to collect data was the questionnaire of current situations, desirable situations and needs of innovative leadership of school administrators under the secondary educational service Area office Surin. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation and PNI Modified. Phase 2 was the construction and development of the program to strengthen innovative leadership of school administrators under the secondary educational service Area office Surin. There were 5 experts who evaluated the program. The instruments were evaluation form, and semi-structured interview. The statistics used consisted of mean and standard deviation.

The results revealed that: 1) The results of the study related to the current situations of innovative leadership of school administrators under the secondary educational service Area office Surin shown that overall, of the current situations was rated in moderate level, The highest average aspect was Teamwork. The desirable situations of innovative leadership of school administrators shown that overall was rated in the most level, The highest average aspect was courage, result of the needs assessment to the development of the innovative leadership of school administrators

which ordered from more to less were atmosphere of innovative organization have the most needs. Next is the courage, vision, create motivation and Teamwork respectively. 2) The program to strengthen innovative leadership of school administrators under the secondary educational service area office Surin shown that there were 6 elements comprised of principles, objectives, contents, material, procedures, and program evaluation. The contents divided into 5 modules as follows; vision, teamwork, courage, atmosphere of innovative organization and create motivation

Keywords : 1. Program 2. Innovative Leadership 3. Strengthen Innovative Leadership

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในยุคที่โลกได้รับได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการประดิษฐ์สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ อันเนื่องมาจาก สังคมโลกที่มีลักษณะเป็นพลวัตมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และการศึกษา การก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่เป็นทั้งโอกาส หรือภัยคุกคามในการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2558) การพัฒนาของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมวัฒนธรรมความเชื่อรวมทั้งแนวทางการดำเนินชีวิต ทั้งระบบการศึกษา ความต้องการของบุคคลซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารองค์กรในปัจจุบันต้องมีการเตรียมความพร้อมรับมือให้สามารถบริหารจัดการองค์กรให้ดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้ (มัทนา วัฒนอมศักดิ์, 2550) สอดคล้องกับในปัจจุบันที่เป็นยุคศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยจึงมีการปรับนโยบายให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกเป็น“ประเทศไทย4.0” การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เข้ามาพร้อม Thailand 4.0 วิธีการถือเป็นเรื่องสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นการประยุกต์ใช้ความสามารถของผู้บริหารในการนำองค์การโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายนอกและภายใน เช่น บุคลิกภาพของผู้บริหารเอง การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การบริหารและจัดการความเสี่ยง คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ ที่ผู้นำต้องใช้เป็นกระบวนการสำคัญในด้านการพัฒนาให้มีขีดความสามารถทางการแข่งขันขององค์การให้มากขึ้น ซึ่งองค์การต่าง ๆ ในประเทศไทยจำนวนมากที่หันมาให้ความสำคัญกับนวัตกรรม (พยัต วุฒิรงค์, 2555) และการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารที่ จะต้องสามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา โดยการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ที่ชัดเจนสามารถพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ เป้าหมายได้ รวมถึงมุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาด้วยการเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสำคัญนอกจากนี้ นวัตกรรมจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้จากการทำงานร่วมกันของบุคคลที่มีพื้นฐานหลากหลาย (Cross - functional) และการจะเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมได้นั้น ความเชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกซึ่งอาจพัฒนาเทคโนโลยีในการสร้างเครือข่าย

ทางสังคม (Social network mapping) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมขึ้นในสถานศึกษาที่จะสามารถขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์มีเป้าประสงค์ ที่ผลักดันให้โรงเรียน เป็นองค์กรคุณภาพ พัฒนาการศึกษาด้วยนวัตกรรมสู่ความเป็นเลิศที่ยั่งยืนโดยมีพันธกิจและแนวปฏิบัติให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางนวัตกรรมและวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม และการบริหารแบบร่วมมือ โดยพยายามมุ่งเน้นให้โรงเรียนมัธยมในเขตพื้นที่การศึกษาได้คิดค้น สร้างสรรค์นวัตกรรม โดยกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ได้จัดให้มีกิจกรรมประกวดและคัดเลือก วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านนวัตกรรม ของสถานศึกษาประจำปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการและช่วยให้โรงเรียนได้สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นการดำเนินงานภายในกรอบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม ทักษะ สมรรถนะที่เหมาะสมกับในยุคของการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และในการจะก้าวเข้าสู่คุณลักษณะของโรงเรียนที่มีความพร้อมดังกล่าวนี้ ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไปสู่เป้าหมาย ดังนั้น การจะพัฒนาการศึกษาด้วยนวัตกรรม ต้องพัฒนาที่ตัวนำ หรือผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจาก ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้นำหรือผู้บริหารยุคใหม่ซึ่ง จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative leadership) ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ช่วยขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาดังนั้นการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีขีดสมรรถนะสูงและเกิดความยั่งยืน ผู้นำจึงจำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาสร้างขีดความสามารถของโรงเรียนเพื่อสร้างผลผลิตและแก้ไขปัญหา หรือเพื่อการพัฒนาองค์กรในการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งกระแสโรงเรียนขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมที่กลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและคุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริหาร เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์ หรือขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ช่วยพัฒนาองค์กรให้สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ มาตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่หลอมรวมนวัตกรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงาน เนื่องจากสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพราะการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเป้าหมายการดำเนินการของประเทศไทยยุค 4.0 ที่ต้องขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

จากความสำคัญที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จำเป็นต้องพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อนำมาดำเนินการพัฒนาและเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถในการสร้างแนวทางการพัฒนาในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าประสงค์ และพันธกิจของเขตพื้นที่การศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาด้วย นวัตกรรมสู่ความเป็นเลิศ พร้อมขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในการขับเคลื่อนโมเดล ไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการ เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์

2.2. เพื่อสร้าง พัฒนา และประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1. ได้ทราบภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการสร้าง โปรแกรมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์

3.2. ได้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สำหรับนำไปใช้เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถในการสร้างแนวทางการพัฒนาในรูปแบบใหม่ที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการสร้างนวัตกรรมที่จะช่วยสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มแก่สถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการ เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 355 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และการใช้เทคนิคการสุ่มแบบ แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และคำนวณหาจำนวนกลุ่ม ตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละชั้นภูมิแล้ว สุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จาก การ สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ รายการ (Checklist) เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การทำงานเป็นทีม 3) ความกล้าหาญ 4) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม 5) การสร้างแรงจูงใจ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Type) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คนและทดลองใช้ (try-out) จำนวน 30 คน ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทดลองใช้เครื่องมือ และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกจากผู้บริหารที่มีแนว ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านนวัตกรรม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มาออกแบบร่าง โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมี โครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่ผ่านการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพปัจจุบันและระดับสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมและรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ภาวะ ผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ภาวะ ผู้นำ
1. การมีวิสัยทัศน์	3.92	0.60	ปานกลาง	4.79	0.35	มากที่สุด
2. การทำงานเป็นทีม	4.03	0.59	มาก	4.80	0.36	มากที่สุด
3. ความกล้าหาญ	3.67	0.50	ปานกลาง	4.92	0.33	มากที่สุด
4. การสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรม	3.52	0.45	ปานกลาง	4.86	0.37	มากที่สุด
5. การสร้างแรงจูงใจ	4.02	0.51	มาก	4.80	0.33	มากที่สุด
โดยรวม	3.83	0.53	ปานกลาง	4.84	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ องค์ประกอบ ด้าน การสร้างแรงจูงใจ และองค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบ ด้านความกล้าหาญ รองลงมาคือ องค์ประกอบด้าน การสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรม องค์ประกอบด้านการสร้างแรงจูงใจ และ องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Priority Needs Index Modified (PNI_{modified}) เพื่อนำมาจัดเรียงลำดับความต้องการในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ รายองค์ประกอบ

องค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม	ค่าเฉลี่ย สภาพ ที่พึงประสงค์ (I)	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. การมีวิสัยทัศน์	4.79	3.92	0.22	3
2. การทำงานเป็นทีม	4.80	4.03	0.19	5
3. ความกล้าหาญ	4.79	3.67	0.31	2
4. การสร้างบรรยากาศ แห่งนวัตกรรม	4.86	3.52	0.38	1
5. การสร้างแรงจูงใจ	4.80	4.02	0.14	4

จากตารางที่ 2 พบว่าความต้องการ จำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ รายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ได้แก่ องค์ประกอบด้านการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรม องค์ประกอบด้านความกล้าหาญ องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ องค์ประกอบด้านการสร้างแรงจูงใจ และองค์ประกอบด้านด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

ส่วนประกอบของโปรแกรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักการ	4.62	0.40	มากที่สุด	4.70	0.48	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมาย	4.71	0.36	มากที่สุด	4.75	0.32	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.48	0.48	มาก	4.45	0.40	มาก
4. สื่อ	4.43	0.34	มาก	4.50	0.48	มากที่สุด
5. วิธีการพัฒนา	4.56	0.44	มากที่สุด	4.48	0.46	มาก
6. การประเมินผล	4.52	0.36	มากที่สุด	4.60	0.38	มากที่สุด
โดยรวม	4.55	0.40	มากที่สุด	4.58	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินโปรแกรมเห็นว่าความเหมาะสมของโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านหลักการ ด้านวิธีการพัฒนา ด้านการประเมินผล ตามลำดับ และอยู่ใน ระดับมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหา และด้านสื่อ ตามลำดับ ส่วนความเป็นไปได้ของ โปรแกรมเสริมสร้าง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านหลักการ ด้านการดำเนินการประเมินผล และด้านสื่อ ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิธีการพัฒนา และด้านเนื้อหา ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของเนาวรัตน์ เยาวนาถ (2562) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

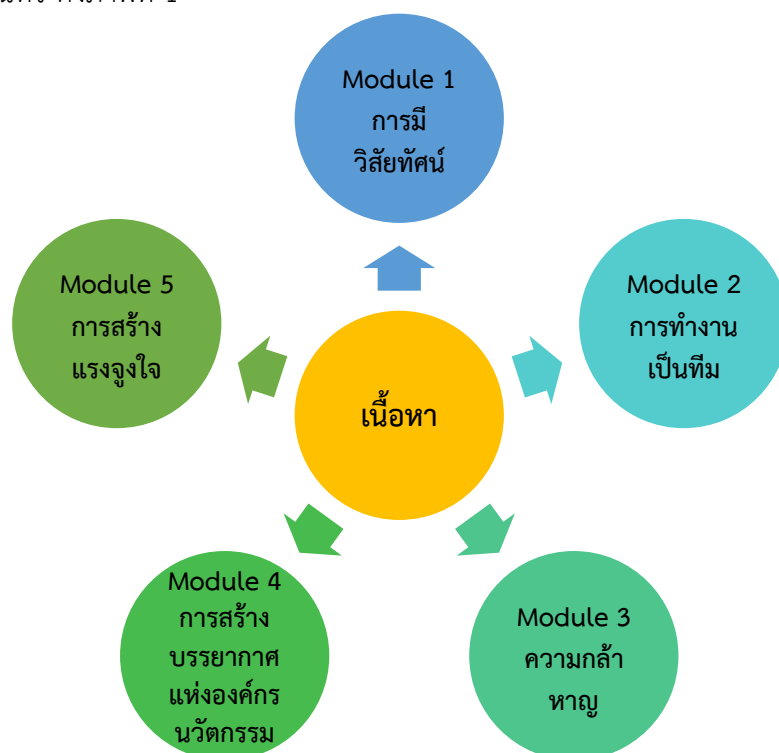
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ มุลศรีแก้ว (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีระศักดิ์ นามวงษ์ (2563) ได้ศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิญญา กิจเกตุวิเศษกุล (2562) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภท สามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุด ผลการศึกษาในด้านลำดับความต้องการจำเป็น ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ได้แก่ องค์ประกอบด้านการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรม องค์ประกอบด้านความกล้าหาญ องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ องค์ประกอบด้านการสร้างแรงจูงใจ และ องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก บรรยากาศ รวมถึงพฤติกรรมอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างในองค์กร ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคลากรโดยรวมซึ่ง มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานในองค์กร (Fox and Others ,1973) สอดคล้องกับภารดี อนันต์นาวิ (2551) ได้กล่าวว่าบรรยากาศองค์การเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาองค์การของมนุษย์ เป็นสิ่งเชื่อมโยงระหว่าง ลักษณะที่มองเห็นได้ขององค์การ เช่น โครงสร้าง กฎเกณฑ์ แบบของความเป็นผู้นำและขวัญกับพฤติกรรมของ ผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น บรรยากาศองค์การจะเป็นความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานต่อลักษณะที่มองเห็นได้ขององค์การมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน บรรยากาศที่พึงประสงค์ย่อมส่งผลที่ดีต่อการทำงานของบุคลากรในองค์กรและจะเป็นการสนับสนุนการจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 6 ส่วน ได้แก่ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) สื่อ 5) วิธีการพัฒนา 6) การประเมินผล และขอบข่ายเนื้อหา แบ่งออก 5 Module ได้แก่ Module 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ Module 2 ด้านการทำงานเป็นทีม Module 3 ด้านความกล้าหาญ Module 4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในองค์กร และ Module 5 ด้านการสร้างแรงจูงใจ และผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้าง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า มีความเหมาะสมและความ

เป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2554) สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโปรแกรมที่มีความสำคัญและ มีความจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาและมี จุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เนื้อหา สาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ มุลศรีแก้ว (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการออกแบบโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาพบว่า องค์ประกอบของโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา มีองค์ประกอบ ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของ โปรแกรม 3) เป้าหมายของโปรแกรม 4) เนื้อหา กิจกรรมการพัฒนาของโปรแกรม 5) กระบวนการพัฒนาของโปรแกรม และ 6) การประเมินผล

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ องค์ความรู้ที่ได้รับ คือ โปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

จากภาพที่ 1 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประกอบด้วย

1) หลักการของโปรแกรม: เหตุผลและความจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม: เพื่อพัฒนาให้ ผู้บริหารสถานศึกษาความรู้ ความสามารถในการสร้างแนวทางการพัฒนาในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา และพัฒนาการศึกษาทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3) เนื้อหา เนื้อหาของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ออกเป็น 5 โมดูลดังนี้

4) สื่อ ประกอบด้วย วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ 1. เอกสารประกอบการพัฒนา 2. แบบบันทึกกิจกรรม 3. คอมพิวเตอร์ 4. เครื่องพิมพ์ 5. แบบประเมินความพึงพอใจ 6.แบบประเมินการปฏิบัติ 7.ข้อสอบก่อน - หลังการพัฒนา

5) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วยวิธี ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การสัมมนา 3) การศึกษาดูงาน 4) การฝึกงาน 5. การเรียนรู้ผ่านเครือข่าย และใช้เวลาในการพัฒนาตามหลักการพัฒนาภาวะผู้นำ (70 : 20 : 10) จำนวนทั้งสิ้น 150 ชั่วโมง

6) การประเมินผล การประเมินก่อนและหลังการพัฒนา ใช้วิธีการประเมินโดยการทำแบบทดสอบประเมินตนเอง ก่อนการพัฒนาและหลังได้รับการพัฒนา การประเมินระหว่างการพัฒนา ใช้วิธีการประเมินโดยการให้ผู้เข้ารับการพัฒนามาทำแบบบันทึกกิจกรรม และ ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ควรตระหนักหรือให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมให้มากขึ้น โดยการส่งเสริมปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนดนโยบายและมีแนวทางการพัฒนาบุคลากร ในด้านการใช้เทคโนโลยี สนับสนุน ส่งเสริม สร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมองค์การ การสร้างแนวทางการพัฒนาในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เช่น มีสื่อ เทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการ และมอบหมายนโยบายให้มีทำงานและปรับโครงสร้างองค์กร ให้สอดคล้องกับการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรม

8.2.2 ระยะเวลาในการพัฒนาตามโปรแกรม สามารถปรับได้ ตามความเหมาะสมตามบริบท โดยอาจเพิ่มระยะเวลา หรืออาจเพิ่มเนื้อหาของการอบรมแต่ละโมดูลย่อมสามารถทำได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา

8.3.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในประเด็นองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมที่มีความสำคัญ และมีส่วนในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และออกแบบโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำในรูปแบบที่หลากหลายยิ่งขึ้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จิระศักดิ์ นามวงศ์. (2563). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารและการพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพรัตน์ มุลศรีแก้ว. (2563). **การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 15(1). 8-12.
- เนาวรัตน์ เยาวนาถ. (2562). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2**. การศึกษาค้นคว้าอิสระแขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พยัต วุฒิมรงค์. (2555). **การจัดการนวัตกรรมจากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี : มนตรี, มิเกล กาไรชาบาล.
- มัทนา วังนอมศักดิ์. (2550). **รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภิญญา กิจเกตุวิเศษกุล. (2562). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารและการพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2554). **การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Fox, Robert S. & Other. (1973). **School climate improvement: A challenge to the school administrator**. Englewood; Colorado: Phi Delta Kappa.

10. คำขอบคุณ

บทความฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ ศาตราเมธี ดร. สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวัฒน์ เทศบุตร ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะและ ตรวจสอบแก้ไข ในการจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย และ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่กรุณาให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย ประโยชน์และคุณค่าอันพึงได้จากงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา บุพการี ครู คณาจารย์และผู้มี พระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จด้วยดีมาโดยตลอด